

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **V. Š.**
zastoupen JUDr. Tomáše Doležalem, advokátem
sídlem nám. Republiky 679/5, 746 01 Opava,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2019, ve věci invalidního důchodu,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 1. 8. 2019 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2019, č. j.X (dále jen „napadené rozhodnutí“), částečně měnící, v zásadě však potvrzující rozhodnutí žalované ze dne 5. 2. 2019, č. j. R-

Shodu s prvopisem potvrzuje

5.2.2019 – 429/X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla žalobci zamítnuta žádost o změnu výše invalidního důchodu s požadovaným datem přiznání pět let zpětně ode dne podání žádosti.

2. Žalobce namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalovaná změnila rozhodnutí prvostupňové, změnu však nijak neodůvodnila. Žalovaná vyšla z posudku posudkového lékaře, který považovala za komplexní, ačkoliv byl přijat bez vyšetření žalobce, což bylo podle názoru žalobce nutné k vyjasnění některých skutečností, když do vyššího stupně invalidity žalobci chybělo pouze pět procentních bodů. Konečně považoval žalobce napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nezhlednění dalších doložených onemocnění žalobce, konkrétně tenisovým loktem a potížemi s krční páteří.
3. Dále žalobce vytkl žalované nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně svého zdravotního postižení. Nebyl dostatečně vysvětlen důvod určení postižení, které je rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobce, a podle určeného rozhodujícího postižení nebyl správně stanoven procentní pokles pracovní schopnosti. Nebylo přitom možno provést navýšení poklesu pro ostatní onemocnění, protože již došlo k desetiprocentnímu navýšení z důvodu obtížné rekvalifikace, přičemž navýšit pokles lze pouze maximálně o 10%. Žalobce nadto žádá změnu výše invalidity zpětně, neboť již dosáhl věku 65 let a starobního důchodu, relevantní období pro posouzení zdravotního stavu je tedy doba od 2. 11. 2013 (pět let před podáním žádosti) do 30. 5. 2017, kdy žalobci zanikl nárok na invalidní důchod pro vznik nároku na důchod starobní.
4. Žalovaná ve svém vyjádření nesouhlasila s námitkou nepřezkoumatelnosti svého rozhodnutí neboť je z něho zcela zřejmé, kdo je jeho adresátem, jakým způsobem rozhodla, výrok je jednoznačný a je oddělen od odůvodnění a rozhodnutí vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Skutkový stav pro rozhodnutí byl zjištěn z posudku posudkového lékaře, který splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi a pokrývá celý žalobcem namítaný časový úsek.
5. Krajský soud poté co zjistil, že žalobní návrh je věcně projednatelný, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
6. Z připojeného posudkového spisu žalobce krajský soud zjistil, že žalobce je vyučený farmaceutický chemik. Žalobce byl od 15. 1. 1989 do 21. 4. 1989 plně invalidní, v době od 22. 4. 1989 do 31. 12. 1995 byl částečně invalidní, v době od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2009 byl částečně invalidní s poklesem pracovní schopnosti o 66% a od 1. 1. 2010 byl invalidní v prvním stupni, když jeho pracovní schopnost poklesla o 45% v souvislosti s úrazem ze dne 11. 2. 1988. Dne 2. 11. 2018 žalobce požádal o změnu výše invalidního důchodu, protože má za to, že měl být zařazen do vyššího stupně invalidity; od 30. 5. 2017 sice pobírá starobní důchod, o změnu invalidního důchodu ale žádá zpětně za dobu pěti let od podání žádosti. V řízení byl zpracován posudek posudkového lékaře OSSZ dne 10. 1. 2019, podle kterého pokles pracovní schopnosti žalobce činí 45%, když rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XV., odd. B,

položce 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které byla stanoveny míra poklesu pracovní schopnosti o 35%, navýšená podle § 3 odst. 2 vyhlášky o dalších 10%; posouzení je tak shodné od 1. 1. 2010. Žalovaná dne 5. 2. 2019 žádost žalobce zamítla takto: „*pro nesplnění podmínek ustanovení §38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se žádost zamítá*“, s odůvodněním, že žalobce k 30. 5. 2017 dosáhl 65 let věku.

7. Po podání námitek vypracovala lékařka ČSSZ pro účely napadeného rozhodnutí dne 24. 4. 2019 posudek. V tomto byl jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu v době od 1. 1. 2010 určen stav po úrazu pravé dominantní ruky dne 11. 2. 1988 s amputací II. – IV. prstu, distálního článku V. prstu, s deformací dlaně keloidními jizvami, se ztrátou úchopové schopnosti ruky, tedy zdravotní postižení uvedené v kapitole XV., odd. B, položce 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovila míru poklesu pracovní schopnosti 35%. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu zvýšila hodnotu poklesu o dalších 10% na celkových 45 %. Zdravotní postižení není takového stupně závažnosti a rozsahu, aby odůvodňovalo hodnocení podle položky 1 a, b, c) kapitoly XV. oddíl B citované přílohy, protože se nejedná o anatomickou ztrátu horní končetiny, nejedná se ani o ztrátu části horní končetiny v paži ani předloktí.
8. Na základě tohoto posudku rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím tak, že prvostupňové rozhodnutí postupem podle § 90 odst. 1 písm. c) zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) změnila takto: „*pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se žádost zamítá*“.
9. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť pouze přezkoumatelné rozhodnutí je způsobilé věcného přezkumu. Nepřezkoumatelností ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je podle konstantní judikatury třeba chápat jednak nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost a jednak nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze obecně považovat takové rozhodnutí, z něhož nelze zjistit, jak vlastně správní orgán rozhodl, což může být dáno absencí výroku, nedostatky jazykového vyjádření nebo vnitřní rozporností. Musí se jednat o takové nedostatky, které zabraňují porozumět výroku rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2004, č. j. 1 Afs 6/2003 – 62, ze dne 27. 4. 2004, č. j. 6 A 127/2002 – 28). Nesrozumitelnost se může týkat i odůvodnění, je – li např. stíženo formulační nesrozumitelností do té míry, že nedává smysl, který by svědčil o skutkových nebo právních důvodech rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu z 24. 9. 2003, č. j. 7 A 547/2002 – 24) Naopak, rozhodnutí není nesrozumitelné, pokud lze jeho formulační nedostatky nebo vnitřní rozpornost odstranit výkladem rozhodnutí jako celku, a to i v kontextu správního spisu či úkonů účastníků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2006, č. j. 1 Afs 38/2006 – 72). Nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů se rozumí zejména nedostatek důvodů skutkových, pokud se správní orgán některou skutkovou okolností rozhodnou pro posouzení věci vůbec nezabýval. Dále, není – li zřejmé, z jakých skutkových závěrů žalovaný vycházel, z jakých podkladů pro rozhodnutí tyto závěry učinil a jakými úvahami se řídil při hodnocení podkladů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 – 36), nebo není – li zřejmé, jakou právní normu žalovaný na věc

aplikoval a jak ji vyložil. Nepřezkoumatelností též může být, pokud se žalovaný nezabýval všemi odvolacími námitkami, a to ani implicitně předložením vlastního komplexního právního názoru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 20185, č. j. 6 As 152/2014 – 78). O nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná, pakliže rozhodnutí trpí pouze dílčími nedostatky odůvodnění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75).

10. Napadené rozhodnutí žalované žádným shora uvedeným nedostatkem, který by vedl k jeho nepřezkoumatelnosti, netrpí. Z jeho výroku je patrné, že žalovaná přistoupila ke změně prvostupňového rozhodnutí postupem podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu, podle kterého *jestliže odvolací správní orgán dojde k závěru, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy nebo že je nesprávné, napadené rozhodnutí nebo jeho část změnit; změnu nelze provést, pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, brozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se; podle § 36 odst. 3 se postupuje, pouze pokud jde o podklady rozhodnutí nově pořízené odvolacím správním orgánem; je-li to zapotřebí k odstranění vad odůvodnění, změnit odvolací správní orgán rozhodnutí v části odůvodnění; odvolací správní orgán nemůže svým rozhodnutím změnit rozhodnutí orgánu územního samosprávného celku vydané v samostatné působnosti*. Byť lze přisvědčit žalobci, že v napadeném rozhodnutí není explicitně uveden důvod, pro který žalovaná ke změně prvostupňového rozhodnutí přistoupila, lze tuto nejasnost odstranit výkladem na základě obsahu správních spisů, ze kterých je zřejmé, že v prvním stupni nebylo žádosti vyhověno z důvodu dosažení věku, ačkoliv byl v prvostupňovém řízení posuzována zdravotní stav žalobce v době, za kterou požadoval změnu výše invalidního důchodu předcházející době, kdy dosáhl věku 65 let; žalovaná pak v souladu s námitkami změnila právní podřazení zamítavého výroku tak, aby odpovídal posuzované žádosti.
11. Zbývající dvě námitky – neúplnost posudku a nezohlednění dalších žalobcových onemocnění posudkovým lékařem – nejsou vady podřaditelné pod nepřezkoumatelnost, neboť byly – li by přítomny, šlo by o vadu řízení spočívající v tom, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech (§ 79 odst. 1 písm. b) s. ř. s., srov. Kühn, Z., Kocourek, T., a kol. Soudní rád správní. Komentář. Praha. Wolters Kluwer ČR, 2019, 617s.). Nicméně, ani touto vadou napadené rozhodnutí netrpí, protože posudek posudkové lékařky zohlednil všechna žalobcova onemocnění, byť výslovnou úvahu k nim neobsahuje.
12. Důvodná není ani námitka nevyšetření žalobce posudkovým lékařem. Určit míru poklesu pracovní schopnosti je možno za pomoci zjišťovací lékařské prohlídky, avšak žádný právní předpis nestanoví povinnost takové vyšetření vždy nutně provést (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012-21). Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, totiž v § 8 odst. 2 dává správnímu orgánu, který je příslušný k posouzení žádosti, možnost o zjišťovací lékařskou prohlídku požádat. Vlastní vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, patří mezi podklady pro rozhodování o žádosti o invalidní důchod, které odst. 8 téhož ustanovení vyjmenovává v demonstrativním výčtu. Z ničeho nelze dovodit, že by žadatel o invalidní důchod musel být posudkovým lékařem, resp. posudkovou komisí, obligatorně osobně vyšetřen. Jedná se pouze o možnost, kterou žalovaná, posudkoví lékaři či posudková komise disponují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6 Ads 21/2012-30). V

posuzované věci si krajský soud nadto vyžádal přezkoumání zdravotního stavu stěžovatele posudkovou komisí MPSV, která tak učinila komplexně a nezávisle na předchozích zjištěních posudkových lékařů OSSZ, resp. ČSSZ. Ani posudková komise však nepovažovala za potřebné stěžovatele osobně vyšetřit a uvedla, že doložená zdravotnická dokumentace byla pro vypracování znaleckého posudku dostačující. Námitka žalobce tak rovněž není důvodná.

13. K zodpovězení základní žalobní námitky nesprávně posouzeného zdravotního stavu žalobce nechal krajský soud v průběhu řízení o žalobě vypracovat posudek posudkové komise MPSV se zadáním, aby posudková komise zhodnotila procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce k datu předcházejícímu o pět let den žádosti o změnu invalidního důchodu, tj. k 2. 11. 2013. Z posudku takto zpracovaného soud zjistil, že posudková komise ve složení z předsedy komise, dalšího lékaře s odborností ortopedie a tajemnice, dospěla k závěru, že žalobce byl v letech 2013 – 2017 invalidní podle ustanovení § 39 odst. 1 z. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. d. p.“). Konkrétně pak, že šlo o invaliditu prvního stupně podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) z. d. p. Posudková komise konstatovala, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je byla amputační ztráta prstů pravé ruky se ztrátou úchopové funkce ruky. Tuto pak podřadila pod zdravotní postižení uvedená v kapitole XV., odd. B, položce 1d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Míru poklesu žalobcovy pracovní schopnosti pak stanovila posudková komise shodně jako posudkový lékař ČSSZ, tedy 35 % plus 10 % navýšení podle ustanovení § 3 řečené vyhlášky pro další chorobné stavy žalobce. Posudková komise rovněž vysvětlila, proč ostatní zdravotní postižení nejsou rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobce, neboť tyto nemají nejvyšší dopad na pracovní schopnost, nebo se v letech 2013 – 2017 nevyskytovaly (konkrétně posoudila přechodný útlak nervových kořenů v oblasti bederní páteře a artrózu kyčlí II. vlevo a II. – III. vpravo).
14. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely námitkového řízení posuzuje ČSSZ, a podle § 4 odst. 2 zákona o OPSZ, pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění je posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu dotčených rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním

řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 - 43).

15. Náležitosti posudku upravuje v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012 - 18).
16. V posuzované věci si krajský soud vyžádal shora specifikovaný posudek. Z jeho obsahu vyplývá, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností ortopedie, tedy lékaře z oboru nemoci, která je dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce. Posudek má všechny shora uvedené náležitosti a splňuje podmínku úplnosti a přesvědčivosti, posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, posudek se vztahuje k období, za které žalobce změnu výše invalidního důchodu požaduje a posudek nevzbuzuje žádné pochyby.
17. Podle § 39 odst. 1 z. d. p. *[p]ojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
18. Podle § 39 odst. 2 písm. b) z. d. p. *[j]estliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla, nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně.*
19. Vycházeje tedy z výše řečeného posudku, který je dle názoru soudu plně způsobilý k důkazu žalobcova zdravotního stavu v posuzovaném období, dospěl soud k závěru, že žalobce byl invalidní v prvním stupni, když jeho pracovní schopnost poklesla o 45 %. Závěry posudkové komise se nadto shodují se závěry posudkové lékařky žalované.
20. Podle § 56 odst. 1 písm. b) z. d. p. *[z]jistí – i se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.*

21. Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno, že by žalobci byl důchod vyplácen v nižší výši, než v jaké mu náleží, neboť žalobce byl po posuzovanou dobu invalidní v prvním stupni a důchod této výše mu byl rovněž vyplácen, nebyl naplněn předpoklad pro jeho zvýšení podle shora citovaného § 56 odst. 1 písm. b) z. d. p. Za tohoto stavu pak dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je zákonné a žalovaná správně žádost žalobce o zvýšení důchodu zamítla. Žaloba tak není důvodná a krajský soud ji proto v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
22. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 27. května 2020

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně